

13 aprilie 2023

La Nr.

Nr. 04-2/4-901

din

Domnului Dorin RECEAN,
Prim-ministrul Republicii Moldova

**Propunere de perfecționare a legislației
în temeiul art. 27 lit. a) din Legea nr. 52/2014
cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)**

În scopul perfecționării legislației în domeniul drepturilor și libertăților omului, Avocatul Poporului prezintă subiecților cu drept de inițiativă legislativă propuneri și recomandări de perfecționare a legislației în vederea eliminării cauzelor și condițiilor ce creează premise pentru încălcarea drepturilor și libertăților omului.

Avocatul Poporului a fost sesizat de către Asociația Promo - LEX cu privire la existența unor divergențe în prevederile legale ce privesc calcularea vechimii în muncă speciale, și anume s-a constatat că în vechimea în muncă specială se include doar perioada de activitate nemijlocit exercitată a militarilor, exceptând perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului. Asociația Promo - LEX a solicitat opinia Ministerului Afacerilor Interne și a Ministerului Apărării referitor la perioadele care se includ în vechimea în muncă specială.

Potrivit informației oferite de Ministerul Afacerilor Interne, în practică se relevă aplicarea neuniformă a legislației incidente în domeniu și suprasolicitarea nejustificată de acte confirmative de către organul de asigurări sociale de la potențialii beneficiari de pensie. La fel, Ministerul Afacerilor Interne a indicat că a solicitat în repetate rânduri ajustarea cadrului normativ și elaborarea unui mecanism, care să prevadă exhaustiv procedura și actele necesare pentru stabilirea pensiei în condițiile Legii nr.1544/1993, pentru a exclude interpretarea eronată și aplicarea neuniformă de către organul de asigurări sociale a legislației.

În acest context, Ministerul Apărării a informat că a fost aprobată Instrucțiunea cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei prin Ordinul Ministrului apărării nr. 585/2020, care reglementează modul de calculare a vechimii în muncă și perioadele de îndeplinire a serviciului militar/ special, inclusiv și în calculul preferențial, stagiul civil asigurat (după caz) munca înrudită și alte perioade de activitate ale militarului, care se iau în calcul vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor prin contract. Totuși, instrucțiunea respectivă nu prevede includerea unor informații separate despre perioada concediului de îngrijire

a copilului, deoarece conform Legii nr.162/2005 această perioadă nu se include în vechimea calendaristică.

Această problemă a fost identificată, inclusiv dintr-o cerere venită în adresa Avocatului Poporului din partea unui militar încadrat în serviciu prin contract, care afirmă că a solicitat de la Casa Națională de Asigurări Sociale informații privind includerea concediului pentru îngrijire a copilului în vechimea în muncă specială, însă a primit un răspuns evaziv și a fost nevoit să se adreseze altor autorități.

Adresările în cauză relevă despre necesitatea intervenirii cu modificări asupra cadrului normativ în vigoare, astfel încât să nu se admită interpretări eronate/diferite la aplicarea în practică a prevederilor legale.

Cadrul normativ relevant speței

Conform alin.(3) art. 124 din Codul Muncii *concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți alternativ, în fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, cu condiția să nu se suprapună fracțiunile. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.*

Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne în art. 18 lit. f) statuează că *la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit. a) militarilor care satisfac serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul alte perioade de activitate prevăzute de legislație.*

Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor la alin. (4) art. 32 prevede că *trecerea la dispoziție a militarilor prin contract poate fi efectuată în următoarele cazuri și pe următoarele termene: j) aflarea militarilor prin contract în concediul pentru îngrijirea copilului – pe întreaga perioadă a concediului. Până la expirarea acestui termen, militarul are dreptul la continuarea serviciului militar. Perioada concediului pentru îngrijirea copilului se include în vechimea în muncă generală și în perioada necontributivă a militarului asimilată stagiului de cotizare, în conformitate cu legislația în vigoare, dar nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar.*

Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, în pct. 7 și 8 stabilește perioadele care se iau în considerație la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor.

Hotărârea Guvernului nr. 941/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate în pct. 131 prevede că *perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani nu se include în vechimea calendaristică a serviciului militar, această perioadă se include doar în vechimea în muncă generală și în perioada necontributivă a militarului asimilată stagiului de cotizare, în conformitate cu legislația în vigoare. Perioada concediului neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani nu se include în vechimea calendaristică a serviciului militar, în perioada necontributivă a militarului asimilată stagiului de cotizare, această perioadă se include doar în vechimea în muncă generală.*

În context, accentuăm că Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative stabilește că la elaborarea unui act normativ se respectă principiul constituționalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale, legalității și echilibrului între reglementările concurente etc.

Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune.

În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

Prin urmare, observăm că deși Codul muncii prevede că concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se include în vechimea în muncă specială, Legea nr. 1544/1993 nu prevede expres în art. 18 perioada dată în lista activităților care se iau în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei pentru vechime în serviciu, însă operează cu sintagma *alte perioade de activitate prevăzute de legislație*, care lasă loc de interpretare și creează premise pentru aplicarea neuniformă a legislației.

În acest context, Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 care a fost adoptată ulterior în scopul punerii în aplicare a Legii nr. 1544/1993 prevede perioadele care se iau în considerare și înlesnirile care se acordă la calcularea vechimii în muncă, însă omite perioada concediului de îngrijire a copilului.

Chiar și celelalte acte normative care privesc domeniul serviciului militar, cum ar fi Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor și Hotărârea Guvernului nr. 941/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, nu sunt corelate cu prevederile Codului muncii, deoarece stabilesc că perioada concediului pentru îngrijirea copilului se include în vechimea în muncă generală, dar nu se include în vechimea calendaristică în serviciul militar.

Subsecvent, Avocatul Poporului constată că redacția actuală a prevederilor menționate creează interpretări eronate și duce la aplicarea neuniformă a legislației,

fapt ce aduce atingere dreptului la protecție socială a persoanelor beneficiare de pensii speciale.

Prin urmare, ținând cont de prevederile art. 27 lit. a) din Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), în scopul eliminării cauzelor și condițiilor ce creează premise pentru încălcarea drepturilor și libertăților omului,

PROPUNE:

1. Examinarea oportunității de modificare a prevederilor art. 18 din Legea nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, și anume prin a clarifica perioadele de activitate prevăzute de legislație care se includ în calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei pentru vechime în serviciu.
2. Corelarea prevederilor art. 32 al Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor și Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544/1993 la prevederile art. 124 al Codului muncii, precum și a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar și a Hotărârii Guvernului nr. 941/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate.

Asupra deciziei luate cu privire la propunerile respective rog respectuos să fiu informat în termen de 60 de zile.

Cu respect,

Digitally signed by Panico Ceslav
Date: 2023.04.12 17:04:21 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)**

Ex.: O. Constantinov
060002660